

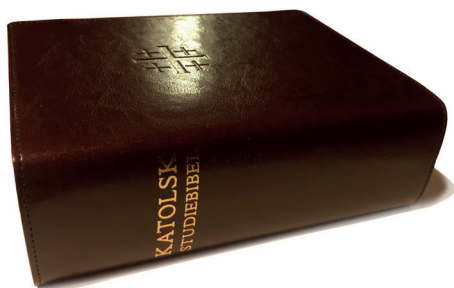
STUDIEHANDLEDNING TILL

KATOLSK STUDIEBIBEL

Bibel 2000 med katolska kommentarer

I

Matteusevangeliet

Studiehandledning till Matteusevangeliet

Veritas Förlag
Box 2150
103 14 Stockholm
veritas@katolskakyrkan.se
www.veritasforlag.se

Studiehandledning till Matteusevangeliet

© Studieförbundet Bilda

Medarbetare: Emanuel Sennerstrand, Fiorella Bastidas, Alen Josef, Iwona Dekajlo,
Christina Illmayr, Martin Hanna och Carina Björklind

Formgivning: Håkan Boström

www.bilda.nu

Innehåll

Introduktion	5
Förberedelse till första träffen – alla	5
Förberedelse till första träffen – cirkelledaren	5
Noterna i Studiebibeln	6
Introduktionsfilm	6
FÖRSTA TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 1–2	7
Inledning	7
Lära känna varandra-aktivitet	7
Samtalsfrågor	8
Avslutning	9
ANDRA TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 3–4	11
Inledning	11
Samtalsfrågor	11
Avslutning	12
TREDJE TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 5–7	13
Inledning	13
Samtalsfrågor	13
Avslutning	14
FJÄRDE TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 8–9	15
Inledning	15
Samtalsfrågor	15
Avslutning	16
FEMTE TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 10–11	17
Inledning	17
Samtalsfrågor	17
Avslutning	18
SJÄTTE TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 12–13	19
Inledning	19
Samtalsfrågor	19
Avslutning	20

SJUNDE TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 14–15	21
Inledning	21
Samtalsfrågor	21
Avslutning	22
ÅTTONDE TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 16–18	23
Inledning	23
Samtalsfrågor	23
Avslutning	24
NIONDE TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 19–22	25
Inledning	25
Samtalsfrågor	25
Avslutning	26
TIONDE TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 23–25	27
Inledning	27
Samtalsfrågor	27
Avslutning	28
ELFTE TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 26	29
Inledning	29
Samtalsfrågor	29
Avslutning	30
TOLFTE TRÄFFEN: Matteusevangeliet kapitel 27–28	31
Inledning	31
Samtalsfrågor	31
Avslutning	32
Till dig som leder en Bildacirkel	33
Dina uppgifter som ledare	33
Tidsramar	33
Samarbetet med Bilda	33
Bildningstrappan – hur hittar vi rätt nivå på samtalet?	34
Förslag på spelregler i en studiegrupp	35
Pedagogiska tips	36
Hur du markerar i din bibel	37
Vad säger KKK om bibelstudier?	39
Referenslista	40

Introduktion

Matteusevangeliet är porten in till Nya testamentet. Det var mycket älskat av kyrkofäderna. Matteus-, Markus- och Lukasevangelierna liknar varandra till struktur och innehåll. De brukar kallas för de synoptiska evangelierna (efter det grekiska ordet *synopsis* som betyder »samsyn«).

Förberedelse till första träffen – alla

Förbered dig genom att läsa igenom introduktionen till Matteusevangeliet i *Katolsk studiebibel* och Matteusevangeliet kapitel 1–2.

Under träffarna behöver du utöver *Katolsk studiebibel* även ha tillgång till lämpliga färgpennor, se s. 37, och tillgång till *Katolska kyrkans katekes* (KKK). Den finns tillgänglig online.

Förberedelse till första träffen – cirkelledaren

Som cirkelledare behöver du förbereda några saker. I slutet av studiehandledningen på s. 33 finns det viktig information som vi rekommenderar att du läser.

Detta behöver du tänka på:

- Sätt tidsramarna. Det kan gruppen bestämma tillsammans, men du behöver tänka efter före.
- Läs igenom frågorna till träffen och välj vilka ni ska fokusera på. Detta behöver du göra inför varje träff. Ni kan med fördel läsa texten tillsammans och fylla i färger och rita eller skriva i era biblar under träffen.
- Hur väl känner deltagarna varandra? Om de inte har deltagit i en studiecirkel tillsammans förut kan en lära-känna-aktivitet ge ett bra samtalsklimat framöver. I början av första träffen finns förslag på en aktivitet.

Noterna i Studiebibeln

Katolsk studiebibel bygger på Bibelkommissionens översättning, *Bibel 2000*. *Bibel 2000* har noter till texterna som är placerade under bibeltexten. När det står Bibelkommissionens not är det den noten som avses.

Vid sidan om bibeltexten finns de katolska noterna. När det står »noten till vers ...« så är det den katolska noten som avses.

När det står »båda noterna till vers ...« så är det en uppmaning att läsa både och.

När texten talar om parallellhänvisningarna så är det de bibelverser som räknas upp längst ner på sidan som avses.

Introduktionsfilm

Bilda har tagit fram en serie filmer med Emanuel Sennerstrand för studiecirklar om studiebibeln. Tipsa gärna deltagarna om »Katolsk studiebibel del 1. Matteusevangeliet«, eller visa den under träffen. Filmen finns på Youtube-kanalen Katolsk horisont.

FÖRSTA TRÄFFEN

Matteusevangeliet kapitel 1–2

Inledning

Tolkningen av de inspirerade Skrifterna bör framför allt vara uppmärksam på vad Gud vill uppenbara genom de heliga Skrifterna för vår frälsnings skull. Det som kommer från Anden kan bara helt och fullt uppfattas under Andens ledning. (KKK 137.)

Inled gärna med bön:

Gud, du som har undervisat dina trogna med den helige Andes ljus, skänk oss vishet genom samme Ande, och låt oss alltid kunna glädja oss åt hans tröst. Genom Jesus Kristus, vår Herre. (Ur *Pingstnovenan*, Gråbröderna, S:t Franciskus katolska kyrka i Jönköping, 2019.)

Gå en presentationsrunda och dela era förväntningar på studiecirkeln.

Har alla vad de behöver? (Studiebibeln, färgpennor, anteckningsunderlag, studiehandledningen.)

Cirkelledaren presenterar studiebibeln och studiehandledningen, titta tillsammans på avsnittet *Hur du markerar i din bibel* på s. 37–38.

Bestäm gemensamt vilka spelregler ni vill ha under era träffar, förslag finns på s. 35.

Lära känna varandra-aktivitet

Vad har vi för likheter i det vi gillar och ogillar? Låt gruppen hitta tre saker som alla i gruppen gillar. Ni ska också hitta tre saker som alla i gruppen ogillar. Till exempel platser, maträtter, bibelverser, idrotter, böner.

Om studiecirkeln består av fler än sex personer, dela upp er i grupper om tre och tre. Efter fem minuter berättar varje grupp för de andra vad man kommit fram till.

Samtalsfrågor

- Läs Matt 1:1–17. Porten till Nya testamentet är en släkttavla. Sådana texter hoppar man gärna över.

- Varför tror ni att NT börjar så här?
- Vad vill Matteus säga med första versen?
- Vad är annorlunda med denna släkttavla?

Markera gärna med en gul penna de fyra kvinnorna av icke-judisk härkomst så att dessa framträder tydligare i bibeltexten. Läs om de fyra kvinnorna i GT. Leta rätt på ställena i parallellhänvisningarna nederst på sidan. Vad är budskapet? Markera gärna med blå penna när Maria nämns. Det kan du göra framöver med alla texter i NT som omtalar Maria.

- Läs noten till Matt 1:23. Evangeliet har en tydlig inramning (Matt 1:23 och 28:20).

Fundera tillsammans över vad Matteus vill säga med denna ram.

- Vad kan du göra för att Matteus budskap ska förstärkas i ditt eget liv?

- Läs KKK 499–501 om Maria som »alltid jungfru«, *semper virgo* på latin. Läs sedan Matt 1:25.

- Finns det något i bibeltexten som är svårt att förena med katolska kyrkans lära om Maria?
- Kan noten hjälpa er att förstå och förklara kyrkans lära bättre?

Öva er i att förklara *semper virgo* för en icke-katolik.

- Läs Matt 2:1–12 tillsammans med KKK 528 om epifania.

- Vad innebär stjärntydarnas besök i Betlehem?
- Vilka representerar de?

- Läs Matt 2:13–18. Den heliga familjen blev tidigt tvungen att fly från sitt land. Fundera över hur den erfarenheten kan ha format Maria och Josefs liv. Gör gärna en egen marginalanteckning i din Bibel och skriv: Jesus har varit flykting!

- Hur kan vi knyta an till denna del av evangeliet när vi möter flyktingar i vårt land?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön (Fader vår) tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 3–4.

Matteusevangeliet kapitel 3–4

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- I Matt 3:1 introduceras Jesu släkting Johannes. Läs om Johannes döparen i KKK 523.

- Varför var han unik bland profeterna?

- Läs Matt 3:2 om himmelriket. Läs de katekeshänvisningar som anges i noten.

- Vilka uttryck tar sig detta rike i kyrkans liv?
- Hur vill kyrkan att vi ska förstå detta uttryck?
- Hur syns det i ditt böneliv?

Johannes betonar omvändelsen i samband med himmelriket. Läs KKK 1469 om vad som händer med den kyrkliga gemenskapen när alla omvänder sig.

- Hur praktiserar vi omvändelsen i katolska kyrkan?

- Läs Matt 3:13–17 om Jesu dop, samt noterna till Matt 3:15 och 3:17. Rita en symbol för Treenigheten i marginalen, förslagsvis en triangel. Det kan du göra i alla bibeltexter där Treenigheten manifesteras eller uttrycks. Hjälp varandra att treenighetsmarkera några andra bibeltexter i NT.

- Vilka kommer ni att tänka på?

- Läs Matt 4:1–11 med not. Stanna upp inför framställningen av Jesus som den nye Adam.

- Hur kan man se detta i texten om frestelsen? Läs den angivna texten från Rom 5 som kommentar.

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 5–7.

Matteusevangeliet kapitel 5–7

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

■ Läs noten till Matt 5:21–48 och försök att se hur Jesus påminner om Mose.

- Finns det fler exempel från Matteusevangeliet som kan leda tankarna till Jesus som en ny Mose?

■ Läs Matt 5:38.

- Vilka tankar väcker denna vers?
- Vad händer med versen om vi närmar oss uppmaningen utifrån den judiska tolkningstraditionen?
- Hur vill Jesus att vi ska leva?
- Vilka riktlinjer ger han i de följande verserna och hur kan vi översätta dem till vår egen vardag?

Markera alla uppmaningar i verserna 38–48 med grön penna. Det kan ni göra överallt i evangeliet med texter som rör det andliga livets tillväxt.

■ Läs Matt 6:1–18 med not. Katolska kyrkan uppmuntrar till allmosor, bön och fasta. Ofta syns bruket av dessa genom konkreta hjälpmedel såsom bönbok, rosenkrans, fredagsoffer och så vidare.

- Hur kan vi leva efter Jesu vilja här?

I noten står det att vi ska undvika att söka beröm från andra samtidigt som vi fastar, ber och ger allmosor.

- Finns det särskilda faror för katoliker på detta område?

Samtala om egna erfarenheter kring svårigheter och frestelser som kan uppstå.

- Läs Matt 6:6 med not.

- Vad innebär det för dig att »gå in i din kammare«?
- Hur vårdar du ditt böneliv?

Läs om bönen i angivna paragrafer från katekesen.

- Får ni nya insikter?

- Läs Matt 6:9–13 med not. Läs igenom eller be Herrens bön långsamt, tillsammans eller tyst för er själva. Meditera under tiden över Origenes ord att denna bön är summan av hela evangeliet.

- Hur ser man det? Dela med varandra vad ni ser i bönen.

- Läs Matt 6:11 med not. I katolska kyrkan firas eukaristin inte bara på söndagar utan varje dag. Samtala om sambandet mellan Herrens bön och eukaristin.

- Hur ofta går era tankar till eukaristin när ni ber Herrens bön?

- Läs Matt 7:1.

- Vad menar Jesus med uttrycket »Döm inte«?

Försök med hjälp av noten att förstå uttrycket i ljuset av hela NT.

- Var går gränsen mellan att döma och bedöma?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 8–9.

Matteusevangeliet kapitel 8–9

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

■ Läs Matt 8:5–13.

- Vad i texten har fått plats i mässan?
- Vad kan vi lära oss av detta?

Samtala och läs sedan KKK 1386 som kommentar. Vad innebär det att Jesus kunde bli förvånad? Visste han inte allt om alla? Här blir han överraskad ...

■ Läs Matt 8:18–22.

- Vad innebär det att vara lärjunge till Jesus?
- Vad finns det för likheter och skillnader mellan nytestamentlig tid och vår egen tid?

■ Läs texterna till Matt 8:23–27 och 28–34. Tänk er att Jesus planerade för denna typ av maktdemonstrationer.

- Vem eller vilka var i behov att få uppleva sådana saker?
- Finns samma behov idag?

■ Läs Matt 9:8 med not. Jesu främsta maktdemonstration ligger i syndaförlåtelsen.

- Hur ser den makten ut i kyrkans liv idag?

■ Läs Matt 9:27–31.

- Varför förbjöd Jesus de båda blinda att vittna om underverket? Resonera med varandra.

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 10–11.

Matteusevangeliet kapitel 10–11

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Utsändningstalet i Matt 10:1–42 innehåller NT:s första apostlalista. Lägg märke till ordningsföljden.
 - Hur tror ni författaren har tänkt angående det första respektive det sista namnet?
 - Vad vill han markera med detta?
- Läs Matt 10:5–6 och fundera över prioriteringen av målgrupp. Läs Bibelkommissionens not till 10:5.
 - Vad fanns det för tanke hos Jesus bakom detta val?
- Noten till Matt 10:8 inleds med ett citat som också är namnet på den skrift som innehåller riktlinjerna för katekesen i Stockholms katolska stift.
 - Hur märks det i din församling och i ditt eget liv att ni tar kyrkans evangeliserande uppdrag på allvar?
- I Matt 10:38–39 är Jesus krävande.
 - Vad betyder det att ta sitt kors?
- I Matt 11:20–24 är tre specifika städer föremål för mycket starka domsord från Jesus. Om man på en karta ritar linjer mellan städerna bildas en triangel. Därför kallas området ibland för den evangeliska triangeln eftersom detta område var centrum för Jesu verksamhet i Galileen. Utveckla tillsammans sambandet mellan detta faktum och domsorden.

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 12–13.

Matteusevangeliet kapitel 12–13

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Matt 12:1–8 är en typisk inomjudisk diskussion om hur och i vilken grad man skulle hålla sabbatsbudet.

- Vad är kärnan i Jesu svar?

Kursiv stil i NT markerar citat från GT. Ta reda på var det står, slå upp stället och läs citatet i sitt sammanhang.

- Vad var huvudmotivet i profetens förkunnelse? (Ledtråd finns under ►**profetböcker** i uppslagsdelen längst bak i studiebibeln.)
- Varför tror ni Jesus valde att citera just denna profet?

- Orden i Matt 12:31–32 kan göra bibelläsare oroliga.

- Kan vi begå en synd som aldrig kan förlåtas?

I noten ges ett svar som vänder sig till de oroliga.

- Vad menas med detta? Utveckla svaret tillsammans.

- Matt 12:46–49 och 13:55–56 talar om Jesu bröder och systrar. Öva er utifrån noterna att formulera ett svar till dem som menar att Maria födde fler barn än Jesus.

- Josefs yrkestitel i Matt 13:55 är intressant. Att Jesus gick i Josefs fotspår framkommer i evangelierna på ett enda ställe: Mark 6:3 med not. Föreställ dig nu Jesus i sin yrkesroll.

- Hur såg hans vardag ut?
- Vad pratade Josef och Jesus om under arbetsdagarna?
- Vad händer med kroppen när man år efter år arbetar med sten och trä?

Fortsätt gärna fantisera kring denna period i Jesu liv som inte är nämnd i evangelierna.

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 14–15.

SJUNDE TRÄFFEN

Matteusevangeliet kapitel 14–15

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Uppgiften i Matt 14:1 står i förbindelse med Luk 23:6–12. Läs Lukas text som en kommentar till Herodes Antipas och hans nyfikenhet på Jesus.

- Hur kan man se om en människa är genuint intresserad av Jesus?

- Brödundret i Matt 14:13–21 är tillsammans med Jesu uppståndelse de enda underverk som omtalas i samtliga evangelier. Läs även noten till Joh 6:1–14.

- Vad kan det betyda?

- Bekännelsen till Jesus som Guds son i Matt 14:33 är utifrån den judiska bakgrunden mycket djärv.

- Vad kan ha fått lärjungarna att bekänna detta?

Läs noten till Matt 16:16 för en viktigt kompletterande detalj. Läs även Apg 9:10–20 om hur Paulus predikade i Damaskus.

- Judar och katoliker har en viktig gemensam utgångspunkt: Båda bekänner sig till Skriften och traditionen som uppenbarelsens två källor (KKK 80–84). I Matt 15:1–20 ser det ut som om Jesus avvisar den muntliga traditionen (fädernas regler) som auktoritet.

- Gjorde han det? Resonera tillsammans.

Läs KKK 581 och 2 Thess 2:15 med not som ett förtydligande om den bibliska bakgrunden till kyrkans fasthållande vid skrift och tradition som trons källor.

- Vilka konsekvenser får det om man avvisar traditionen till förmån för principen »Skriften allena« (viktig under den protestantiska reformationen)?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 16–18.

Matteusevangeliet kapitel 16–18

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Matt 16:13–20 är en av NT:s viktigaste texter om Petrus särställning bland apostlarna. Den är också katolska kyrkans viktigaste text om det som senare kom att bli hennes särskilda kännetecken: Påven och hans roll som kyrkans överhuvud. Inuti Peterskyrkans kupol är Matt 16:18–19 citerade som ett tecken på att påvens särställning är en förlängning och fortsättning på Petrus särställning. Försök att förklara denna tro i ett tänkt möte med en skeptisk icke-katolik.

Gör tillsammans en lista i två spalter över parallellerna mellan Abraham och Petrus beskrivna i noten till Matt 16:17–18.

- Vad ser ni?
- Vilka samband finns?
- Tänkte Jesus verkligen på Abraham när han tilltalade Petrus?
- Om Abraham är Israels ur-patriark, vad är Petrus då för kyrkan?

Läran om påveämbetet vilar även på gammaltestamentliga texter och traditioner.

- Vilka?

Läs om kungens minister i Jes 22:15–23. Lägg märke till alla paralleller till Petrus som ni kan hitta.

- Läs Matt 17:1–8 och sök sedan på nätet på »Kristi förklaring«, klicka på bilder.

- Vad är gemensamt för de allra flesta bildliga framställningar av händelsen?
- Vad säger detta om förhållandet mellan GT och NT?

Läs gärna Luk 24:27 som en kommentar till händelsen på Förklaringsberget.

- Enligt Matt 18:10 har du en skyddsängel.

- Hur ofta tänker du på det?

Läs KKK 334–336 om änglarna i kyrkans liv.

- Räknar du med änglarna även i ditt liv?
- På vilket sätt?

- Läs Matt 18:21–35 om förlåtelsen.

- Varför tror ni att Jesus avslutar det s.k. kyrkoordningstalet (se not till Matt 18:1–35) med denna betoning?
- Vad vill han ge för instruktion till kyrkan?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 19–22.

NIONDE TRÄFFEN

Matteusevangeliet kapitel 19–22

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Läs Matt 19:1–9 med noter. Gå tillbaka till 19:6. Låt denna vers vara utgångspunkt för kyrkans syn på äktenskapets sakrament.
 - Hur kan kyrkan hålla samman sanning och barmhärtighet när det gäller par som har misslyckats i sina äktenskap?
- I Matt 19:10–12 berör Jesus frågan om celibatet. Läs noten till 1 Kor 7:1–9 och förklara vad Jesus kan ha menat med uttrycket »för himmelrikets skull«.
- I Matt 21:1–11 beskrivs Jesu intåg i Jerusalem. Lägga märke till att uttrycket »Davids son« inte är kursiverat i bibeltexten.
 - Varför då?

Stryk under uttrycket med gul färg och rita en kungakrona ovanför orden. Det kan ni göra med alla texter i Matt som antyder att Jesus var kung. Läs noten till Matt 9:27.

- Var det farligt att bli hyllad som Davids son?

- Förbannelsen av fikonsträdet i Matt 21:18–22 är annorlunda jämfört med övriga underverk beskrivna i evangelierna.

- Vad ville Jesus säga med detta?
- Vem var handlingen riktad emot?

Läs de GT-texter som är angivna i noten för att få bakgrunden till Jesu agerande.

- Vad är viktigast i Bibeln? Samtala om var centrum ligger någonstans. Läs sedan Jesu svar på frågan i Matt 22:34–40.

- Är ni överens med Jesus?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 23–25.

Matteusevangeliet kapitel 23–25

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Veropen mot de skriftlärdar i Matt 23:1–36 ger en inblick i förfallet bland dåtidens andliga elit. I det judiska kommentarverket Talmud finns nästan identiska uttryck vilket visar att Jesu kritik delades av fler.
 - Vilka tecken på hyckleri kan finnas bland kristna?
- Läs Matt 24–25, talet om tidens slut.
 - Vad ville Jesus ytterst förmedla i talet, tror ni? Rädsla, vaksamhet, trygghet ...
- Läs om kyrkans barmhärtighetsgärningar i noten till Matt 25:31–46.
 - Vad fungerar i din församling och i ditt eget liv?
 - Är det något som är försummat?
- I Matt 25:46 är begreppen »evigt straff« och »evigt liv« jämbördiga. Ordet »evig« understryker detta. Läs i KKK 678–679, 1035–1037 om domen och det eviga straffet.
 - Hur reagerar ni inför denna lära? Lägg märke till vem det är som dömer till evigt straff.

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 26.

Matteusevangeliet kapitel 26

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Läs Matt 26:14–16. Bland evangelierna är det bara Matteus som har med uppgiften om den exakta summan.

- Vad ville han säga med detta?

- Läs Matt 26:26–29 om världshistoriens första mässa.

- Vad känner ni igen från kyrkans mässfirande idag?

Markera hela vers 28 med röd färg. Röd färg använder du för texter som talar om förlåtelse, försoning, offer, blod, Kristi kors.

- Läs Matt 26:30–35. Lägg märke till vad Petrus lovar, och att alla andra lärjungarna lovar detsamma. Reflektera tillsammans eller enskilt över Petrus, Klippan, utifrån evangeliernas beskrivningar av honom.

- Vad måste han gå igenom för att vara den klippa som Jesus ville att han skulle vara?

- Jesus är i Getsemane i Matt 26:36–56.

- Vad är det som Jesus fruktar i 26:36–46?

- Varför är somliga lärjungar beväpnade i Getsemane?

- Vad för slags förväntan på Messias kunde detta vara ett tecken på?

■ Läs Matt 26:72 om Petrus kraftfulla avståndstagande.

- Vad hade hänt med Klippan?
- Skulle samma sak kunna hända med dig?

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar från dagens samtal.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Som förberedelse inför nästa gång ska alla läsa Matteusevangeliet kapitel 27–28.

Matteusevangeliet kapitel 27–28

Inledning

Inled gärna med en fritt formulerad bön eller bönen på s. 7.

Gå en runda och dela era tankar från förra träffen.

Samtalsfrågor

- Matt 27:1–2 bildar bakgrund till Judas handlingar i Matt 27:3–10.
 - Vad kan ha motiverat Judas förräderi?
 - Vad kan ha motiverat Judas ånger?
- Pilatus frågar efter folkets önskan i Matt 27:15–26.
 - Vilka är det som ropar: »Han skall korsfästas!«? Varför är det viktigt att vara noggrann med svaret?

Läs noten till Matt 27:25. Kardinal Augustin Bea var under åren 1960–1968 ordförande för det då nyinrättade sekretariatet för kristen enhet och ansvarade bland annat för katolska kyrkans relationer med det judiska folket. Det är få texter i NT som har missbrukats så grovt som denna vers. Läs KKK 597–598 om vad kyrkan lär angående den under historien vanliga anklagelsen att judarna som folk var ansvariga för Jesu död.

- Finns den anklagelsen kvar i katolskt fromhetsliv?
- Hedningarnas bekännelse vid korset i Matt 27:54 är en viktig detalj.
 - Varför kommer bekännelsen just här?
 - Varför är tidpunkten viktig?

Svaret finns i en central mening i KKK 440. Leta rätt på den. En ledtråd finns också i noten till Mark 15:39.

- Uttrycket »den första veckodagen« i Matt 28:1 bildar bakgrund till att kyrkan sedan äldsta tid har helgat söndagen som gudstjänstdag. Läs KKK 2174 som kommentar till versen.
 - Hur helgar ni denna dag i era liv? Dela erfarenheter med varandra.
- Matt 28:19 är NT:s tydligaste referens till den heliga Treenigheten, intressant nog uttalad av Jesus hemma i Galileen. Läs även noten till 2 Kor 13:13. Markera med en triangel i marginalen. Lägg märke till alla tillfällen ni kommer på då vi i kyrkans liv, tillsammans med korstecknet, använder uttrycket.

Avslutning

Gå en runda och dela era tankar:

- Vad har varit mest utmanande med att läsa Matteusevangeliet tillsammans?
- Vad har varit mest givande med att läsa Matteusevangeliet tillsammans?

Bestäm om ni vill fortsätta med en ny studiecirkel.

Avsluta gärna med att be Herrens bön tillsammans.

Till dig som leder en Bildacirkel

En studiecirkel är en samtalsgrupp där vi läser och samtalar kring ett ämne utifrån våra livserfarenheter och vår vardag tillsammans med andra. På detta sätt kan den kunskap som studiecirkeln genererar bli livsrelevant och vardagsorienterad. Det speciella med att vara ledare i en studiecirkel är att du är ledare i och inte för gruppen. En studiecirkel är inte en akademisk kurs och du behöver inte vara expert på ämnet.

Dina uppgifter som ledare

- Leda cirkeln tillsammans med deltagarna.
- Vara kontaktperson till Bilda.
- Rapportera in närvaro vid cirkelns slut.

Tidsramar

Om ni inte bestämt det tidigare, så behöver ni sätta tidsramarna vid första träffen. Två eller tre studietimmar (en studietimme är 45 minuter)? Utgå från gruppens förutsättningar och behov och avsätt tid till samtalet och att reflektera.

Samarbetet med Bilda

Genom att rapportera din studiecirkel till Bilda får du det stöd du kan behöva, samtidigt som våra gemensamma resurser för bildningsarbetet växer. Bilda erbjuder cirkelledarutbildningar så att alla ska ha möjlighet att leda en cirkel med gott självförtroende.

På Bildas webb kan du läsa mer om rollen som cirkelledare.

www.bilda.nu/cirkelledare/vad-innebar-det-att-vara-cirkelledare/

Bildningstrappan

– hur hittar vi rätt nivå på samtalet?

Att studera Bibeln kan man göra på många sätt. Till att börja med behöver man läsa texterna.

- Vad står det?
- Vad betyder texten i sig?

Nästa steg blir att fundera över:

- Vad betyder texten för mig?
- Vad innebär texten?

Dessa frågor kallas för bildningstrappan. Om du som leder gruppen har koll på var din grupp befinner sig på bildningstrappan, blir det lättare att välja vilka samtalsfrågor som fungerar i din grupp.

Förslag på spelregler i en studiegrupp

- Det personliga vi delar med varandra i den här gruppen stannar här.
- Alla talar i jag-form.
- Alla har rätt att säga vad han eller hon tycker, utan att bli ifrågasatt som person.
- Allas erfarenheter och åsikter är lika viktiga.
- Alla har rätt att säga sådant som inte är färdigtänkt och att ändra sig.
- Var och en har rätt att dela med sig av så mycket eller så lite som han eller hon anser lämpligt. Och vi hjälper varandra att respektera varandras gränser.
- Alla hjälps åt att hålla tidsramarna.

Pedagogiska tips

Beroende på gruppens storlek behövs olika pedagogiska metoder.

När du går cirkelledarutbildning med Bilda kan din församling eller grupp få Bildas ledarväska. I den finns tips och material för övningar som passar olika sammanhang.

Där finns också exempel på olika samtalsmetoder som du kan använda dig av. En sådan är rundan. I en runda går ordet till alla deltagare i tur och ordning. Alla får tala utan att bli ifrågasatta eller kommenterade. Det kan vara bra att skicka något föremål (ett Bildahjärta, en rund sten eller något annat) som visar vem som för tillfället har ordet. Den som håller i föremålet får tala till punkt utan att bli ifrågasatt eller kommenterad. Detta bromsar upp och ger rundan ett större lugn. Vet man inte direkt vad man ska säga, kan man sitta en stund med föremålet i handen och fundera. Vill någon kommentera får den personen vänta tills den själv får föremålet i sin hand. Det går alltid bra att »passa« och skicka vidare utan att ha sagt något.

Hur du markerar i din bibel

Det finns många fördelar med att göra din bibel personlig. Ett sätt är att med vanlig bläckpenna, eller annan lämplig penna, föra anteckningar och rita symboler för olika teman i marginalen. Du kan också ringa in ord som du särskilt vill uppmärksamma, göra korshänvisningar till besläktade bibelställen, förtydliga sambandet mellan Gamla testamentet och Nya testamentet, göra hänvisningar till katekesen och så vidare. Du kan också använda färgsystem för att markera olika typer av bibeltext. Det viktigaste är att hitta en metod som gör bibelstudiet meningsfullt för dig. Du kan använda färger efter egen smak och skapa ett personligt färgsystem.

Om du istället vill följa ett enkelt och grundläggande system kan du göra enligt förslaget nedan. Se till att du använder pennor som inte blöder igenom det ofta tunna pappret i en vanlig bibel. Överstrykningspennor i tusch fungerar vanligtvis inte. Akvarellpennor i trä fungerar bra. Det finns även särskilda överstrykningspennor för tunt bibelpapper, »dry highlighters«. De finns att köpa i specialaffärer som webbshopen hos Nya Musik i Jönköping.

När du markerar i din bibel, och på så sätt gör den mer personlig, kommer du att upptäcka att det blir lättare att leva av Ordet. Det är det viktigaste.

Gul färg använder du till allmänna markeringar för sådant du särskilt vill uppmärksamma: viktiga texter, sammanhang, personer eller särskilda ord. Sådant som du är särskilt intresserad av.

Grön färg använder du till allt som hör till helgelsen och tillväxten i det andliga livet. Till exempel sammanhang som talar om tröst, förmaning, vägledning, löften etc.

Röd färg använder du för texter som talar om förlåtelse, försoning, offer, blod, Kristi kors.

Blå färg använder du för Jesu mor Maria.

Du kan också rita symboler i bibelsidans marginal för att förtydliga olika teman eller personer. Använd din fantasi och skapa egna symboler som fungerar för dig. Här följer några förslag.

Rita en triangel i marginalen när bibeltexten talar om Treenigheten.

Rita en kungakrona i marginalen när bibeltexten talar om Jesus som kung eller Messias.

Rita ett kors i marginalen när bibeltexten talar om korsfästelsen.

Vad säger KKK om bibelstudier?

Så här står det i katekesen:

»En sådan kraft och styrka ligger i Guds ord att kyrkan därav får stadga och livskraft och kyrkans barn får trosstyrka, näring för själen och ett rent och ousinligt källflöde för det andliga livet.« »För dem som tror på Kristus måste tillträdet till Skriften stå vidöppet.«

»Därför bör studiet av den heliga Skrift vara så att säga den heliga teologins själ. Också ordets tjänst, alltså den själavårdande förkunnelsen, katekesen och all kristen undervisning – där den i gudstjänsten hemmahörande homilian (predikan över en bibeltext) bör ha en framträdande plats – allt detta hämtar ur samma Skriftens ord sund näring och helgande växtkraft.«

Kyrkan »uppmanar eftertryckligt och var för sig alla kristustroende [...] att genom flitig bibelläsning förvärva 'det som är långt mera värt' än annat, 'kunskapen om Jesus Kristus' (Fil 3:8). 'Att inte känna Skriften innebär att inte känna Kristus'.« (KKK 131–133, nästan allt består av direkta citat ur *Dei verbum*, nr 21–25.)

Referenslista

Katolska kyrkans katekes. Vejbystrand: Catholica, 2000, 2 uppl. eller
www.katekesen.se/index.htm

Youtube > Katolsk Horisont > Den Heliga Skrift > »Katolsk studiebibel, del 1.
Matteusevangeliet« www.youtube.com/watch?v=whXv9-V-Zil

Pingstnovenan, Gråbröderna, S:t Franciskus katolska kyrka i Jönköping, 2019,
via www.katolsk-horisont.net/andligt-bibliotek/2019-05-19/pingstnovenan